

Севрук В.Г., кандидат юридичних
наук, Національна академія
внутрішніх справ

МОВНИЙ БАР'ЄР ЯК ЧИННИК ЕТНІЧНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

В останні десятиліття у багатьох країнах Європи, в тому числі і в Україні, все сильніше проявляються тенденції вирішення етнічної злочинності на основі результатів всебічного вивчення культурних, історичних і мовних особливостей цього етносу. Моніторинг роботи шкіл показав, що основні проблеми в їх діяльності пов'язані з відсутністю навчальних програм, підручників, словників, але головні - відсутність фахівців (педагогів і вчених), незавершеність кодифікації мови різних етнічних груп в Україні.

Доречно наголосити, що останнім часом, як свідчить статистика Національної поліції та ЗМІ найбільш поширеними в Україні є злочинні угруповання циган, які останнім часом активізувалися і по всій території Європи. Ні для кого не секрет, що завдяки необхідності суміщення кочового способу життя і необхідності отримання засобів до існування, цигани часто порушують національні законодавства, здійснюючи не тільки адміністративні правопорушення, а й карні злочини [15, с. 327]. Мовні та інші національні бар'єри є для даної групи осіб з однієї сторони специфічними механізмами самозахисту, з іншої - збільшують їхнє нелегальне становище і «підштовхують» до протиправної поведінки. Отже, особи циганських етнічних груп при вчиненні злочинів та в побутовому спілкуванні в більшості випадків використовують національну мову, що ускладнює їх викриття.

У 1972 році на базі МВС СРСР був виданий розмовник, який був для службового користування і називався «Російсько- циганський розмовник» (для працівників карного розшуку і слідства), авторами якого являлися Л.Н. Черенков та С.А. Яні. Тираж даного розмовника нараховував лише 525 екземплярів. Даний розмовник включав лише чотири діалекти циганської національності, а саме російських ромів, сервів, келдерарів, циган-кримців (кримів, кримських циган).

Наданий час в Україні не існує таких аналогів, як вище зазначений розмовник. Враховуючи вище викладене необхідно створити для правоохоронних органів України «Українсько-циганський розмовник» та додаток до нього у вигляді словника з урахуванням адміністративно-територіальних одиниць та діалектів осіб циганської національності, що проживають в Україні. Видання такого розмовника покращить роботу правоохоронних органів внутрішніх справ України, особливо оперативних працівників та слідства, які нерідко стикаються з певними труднощами при попередженні, своєчасному виявленні, припиненні та розслідуванні злочинів, що вчиняються особами циганської національності. До певної міри ці труднощі пов'язані із незнання культурних, історичних і мовних особливостей циганських етнічних груп, що особливо відчувається при проведенні допитів, очних ставок, обшуків у приміщенні та при впізнанні. У той же час практика показує, що вживання особою, що проводить допит навіть мінімальних

циганських слів і виразів значно підвищує ймовірність встановлення психологічного контакту з допитуваним, а також може допомогти при проведенні деяких інших слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій.

Звичайно, що можливість користуватися розмовником не звільняє особу, що допитує від необхідності запрошення перекладача у випадках, коли того вимагає ст. 68 КПК України.

У кінцевому підсумку слід зазначити, що результатом наукового узагальнення буде використання вище зазначеної інформації для розроблення українсько-циганського розмовника та словника із врахуванням діалектів різних циганських етнічних груп, які проживають на території України та його використання правоохоронними органами внутрішніх справ України в подальшому, що в свою чергу поліпшать і підвищать ефективність попередження та протидію злочинам, що вчиняються особами циганської національності.

Список використаних джерел

1. Михайлов М.А. Ганс Гросс об обычаях и преступном поведении цыган в странах Европы конца XIX века//Міграційні процеси в Україні і світі: історико-юридичні аспекти. Матеріали XIV Міжнародної історико-правової конференції 4-7 вересня 2005 р., м. Балаклава, - Сімферополь: ДіАйПі, 2006. - 430 с. - С.327-331.